

Bogsch László

Bogsch László*
1906—1986

*Dr. Kecskeméti Tibor***

Nagy veszteség érte a magyar őslénytani tudományát. Életének 80. évében, 1986. február 19-én elhunyt dr. Bogsch László egyetemi tanár, Társulatunk tiszteleti tagja. Közel 6 évtizedes tudományos és oktató tevékenysége bővelkedett kiemelkedő eredményekben, melyek nevét itthon és külföldön ismertté és elismertté tették.

Eredményekben gazdag életútja 1906. szeptember 28-án indult Vajdahunyadon. Főbb állomásai és eseményei: jelesen letett érettségi után a budapesti Tudományegyetemen végzett tanulmányok, természetrajz—kémia szakos tanári oklevél megszerzése, 1929-ben földtan, őslénytani, ásvány-kőzettan tárgyakból *summa cum laude* elnyert doktori cím. Földtudományi ismereteit

* Elhangzott a Társulat 131. közgyűlésén 1986. március 12-én.

** Természettudományi Múzeum, Föld- és Őslénytár 1088 Budapest VIII. Múzeum körút 14—16.

— már mint egyetemi tanársegéd — 1933 és 1937 között a Collegium Hungaricum ösztöndíjasaként Bécsben és Berlinben gyarapította, olyan világnagyságok előadásait hallgatva, mint ABEL és STILLE. 1938-ban egyetemi adjunktus; 1939-ben magántanárrá habilitálják „A Föld harmadkora” tárgykörből. 1946-ban a Földtani Tanszékről az újra önállóvá vált Őslénytani Tanszékre kerül intézeti tanárnak. 1957-ben a földtudományok kandidátusává nyilvánítik. 1958-ban tanszékvezető egyetemi tanárrá nevezik ki. 1976-ban nyugállományba vonult, de haláláig tevékeny részt vett tudományos életünkben.

Tudományos munkássága elsősorban az őslénytani és rétegtani területére összpontosult. Kezdetben oligocén, majd gerinces paleontológiai témákkal foglalkozik. Ennek eredményei a kiscelli agyag újlaki és pasaréti feltárásainak ismeretéhez adatokat szolgáltatott, valamint a csákvári Hipparionokról szóló dolgozataiban található. Előbbi a KOCH Antal emlékalapból jutalmazott pályamunka.

Bécsi ösztöndíjas ideje alatt azonban a klasszikus bécsi-medencei miocén faunák felé fordul érdeklődése. Nagy szerepet játszott ebben a nagy hagyományokkal rendelkező s a kutatások élvonalába tartozó bécsi miocén iskola hatása. Ennek neveltjeként fejt ki később itthon tudományos tevékenységét. Főként a Cserhát miocén malakofaunájával és rétegtanával foglalkozott. Tartalmas jelentések (Ráospusztá, Sámsonháza, Buják, Szirák környékéről), valamint két monográfia (Nógrádszakál, Mátraverebély) jelzi ez időszak intenzív felvételező és feldolgozó munkáját. Ezekben nemcsak a fauna korjelző szerepével és értékelésével foglalkozik, hanem a faciológiai viszonyok elemzésére is nagy gondot fordít. Ez az akkori időkben meglehetősen újszerű volt. E publikációi, nagy anyagismerete, formaérzéke, a problémakör minden részletében való tájékozottsága, olvasottsága, kiterjedt szakmai levelezése révén hamarosan a hazai és nemzetközi miocén malakológia és sztratigráfia vezető kutatói közé emelkedett.

Az évek során felhalmozódott tudásanyag a későbbiekben már átfogó, szintizáló munkák megírására is megbízható alapot nyújtott. E periódus termése az oligocén/miocén határ eldöntésében nagy szerepet játszó biokronológia értékének kimutatásával, valamint a neogén biokronológia elvi problémáival foglalkozó több tanulmánya.

Szívesen foglalkozott más témákkal is. Erről tanúskodik az Alföld mélyében megfúrt triászról származó Daonellák feldolgozása, a fajfogalommal foglalkozó részletes kritikai szemléje, nagyszabású paleoklimatológiai áttekintése, egy-egy paleoichnológiai és paleoökológiai témájú közleménye.

Nagy figyelmet fordított a vizsgálmódszerek fejlődésére, időnként kisebb-nagyobb dolgozatokban bocsátotta a paleontológusok rendelkezésére az ide vonatkozó újabb eredményeket.

Mindezt főtevékenységének tekintett, példás pontossággal és felkészültséggel végzett oktatói munkája mellett érte el. Szeretett anyaintézményén, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen kívül előadott a soproni, majd a miskolci Műszaki Egyetemen, valamint a budapesti Mérnöki Továbbképző Intézetben. Előadási anyagát 5 egyetemi jegyzet (több mint 600 oldalon!) és a Bányászati Kézikönyv (mintegy 100 oldalon) őrzi.

Rendkívül széles látókörű általános és speciális őslénytani ismeretanyagát nagy pedagógiai érzéssel adta át hallgatóinak. Leadott anyaga az ismeretek gyarapodásával a legmagasabb tudományos színvonalon állt, a legújabb eredményeket tartalmazta. Kitérő előadásain, egyszerű és világos magyarázatain

egy geológusnemzedék nevelkedett. Az általános őslénytani ismeretek elsajátítását megkönnyítendő megírta „*Általános őslénytan*” c. egyetemi tankönyvét (1968, második kiadás 1970). E témában ez volt az első magyar nyelvű szakönyv! Szigorú vizsgáztató hírében állt, pedig nem kívánt egyebet, csak a tananyag jó elsajátítását. Kiemelkedő oktatói munkájáért 1965-ben az „*Oktatásügy Kiváló Dolgozója*”, 1966-ban a „*Munkaéremrend ezüst fokozata*”, 1976-ban a „*Munkaéremrend arany fokozata*” kitüntetését kapta.

A kitűnő miocén molluszka-specialista és a kiváló professzor egyre több megbízást kap hazai és külföldi tudományos bizottságokban, testületekben, munkacsoportokban.

Tudományszervező és tudományos közéleti tevékenységének fő színtere kezdettől fogva a Magyarhoni Földtani Társulat. Tagságának kelte (1925) haláláig a második legrégebb volt Társulatunkban. Választmányunknak több évtizeden át haláláig tagja volt. 1973-ban a Társulat emlékgyűfűjével tisztelték meg. 1978-ban tiszteleti taggá választották. Hozzászólásaival, tanácsaival, egész tevékenységével önzetlenül szolgálta Társulatunk ügyét. És szolgálata akkor teljesedett ki legjobban, amikor 1963-ban az újonnan alakult *Őslénytani Szakosztály* elnöki tisztjére is megválasztották. Ő örömmel vállalta e megbízatást. Irányítása alatt megújult szakágunk. Rendezvényeinken színvonalas előadások követték egymást, nagyszámú aktív érdeklődővel. A programokban szívesen adott helyt az új irányzatok bemutatásának, támogatta az interdisciplináris témákat. Számos nagy sikerű tanácskozársra, ankétára került sor elnöksége alatt. Pezsgő légkörű vitauléseink máig emlékezetesek maradnak. Volt olyan vitauülés, melyen 25 hozzászólás, észrevétel hangzott el egy előadáshoz, s még mindig lehetett volna folytatni a diskusziót. A vitákat okos tapintattal és határozottan irányította, nagy tekintélyével és tudásával mindig megnyugtatóan zárta le. Különös szeretettel fogadta és támogatta a fiatalokat. Sokan gondolhatnak vissza hálásan — köztük a megemlékező is — azokra a szeretetteljes indíttatásokra, melyeket a pályájuk elején állók az ő részéről kaptak.

Bogsch László másik fontos munkaterülete Társulatunkban a tudománytörténet. Alapító és vezetőségi tag, majd hosszú éveken át elnök a *Tudománytörténeti Szakosztályban*. Hagyományörző tanulmányai és megemlékezései — mindegyik egy-egy kortörténeti remekmű — különösen pedig oknyomozó, összefüggéseket kereső és feltáró eszmetörténeti munkái maradandó értékei e szakterületnek. Utóbbinak csúcsa az Őslénytani Tanszék 100 éves fennállására készített munkája, mely a nagy múltú budapesti Tudományegyetem történetének szerves része. E nagy munka rövidített, de minden lényeges eseményt, fejlődési tendenciát, tudományos és oktatási eredményt rögzítő változata lapunkban, a Földtani Közönyben jelent meg. Okleveles forrásokra támaszkodó tanulmánya a téma mintaszzerű feldolgozása s nélkülözhetetlen alpmunkája.

Nincs helyünk itt méltatni a számos egyéb szakmai bizottságban kifejtett munkásságát, csupán Társulatunk Alapszabály Bizottság-beli, jogászai pontosságú munkáját, valamint testvéregyesületünkben, a *Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulatban* hosszú éveken át végzett elnöki és irányító tevékenységét emeljük ki. Utóbbi társulat önzetlen és értékes tevékenységét előbb tiszteleti tagsággal (1972), majd tiszteletbeli elnöki címmel (1974) ismerte el.

Nem lenne teljes a kép Bogsch László tudományos életművéről, ha nem emlékeznénk meg külföldi szakmai fórumokon játszott szerepéről. Számos külföldi földtani társaság, szövetség, tudományos bizottság vezetőségi, választmányi és levelező tagja volt. Közülük kiemelkedik az *Österreichische Geologische Gesell-*

schaft (Wien), a *Gesellschaft für Geologische Wissenschaften der DDR* (Berlin), a *Paläontologische Gesellschaft* (Stuttgart) egyesületekben, továbbá az *International Paleontological Association*-ban betöltött tagsága. Meghatározó szerepe volt 1955—1973 között a Neogén Mediterrán Regionális Sztratigráfiai Bizottság működésében. Számos nemzetközi rendezvényen képviselte a magyar őslénytani és miocén kutatásokat, köztük a koppenhágai 21. (1960) és prágai 23. (1968) Nemzetközi Geológus Kongresszuson, továbbá a berni (1963) és a bolognai (1966) Neogén Kongresszuson. Kutatási eredményeit, több esetben az egész magyar őslénytan eredményeit, számos nagy sikerű előadóján ismertette meg Ausztria (Bécs, Graz, Salzburg), a Német Demokratikus Köztársaság (Berlin, Halle, Greifswald, Freiberg), a Német Szövetségi Köztársaság (Tübingen, München, Frankfurt/Main, Bochum, Karlsruhe), Csehszlovákia (Prága, Pozsony), a Szovjetunió (Moszkva), Jugoszlávia (Zágráb) és Görögország (Athén) szakkörökkel.

Nem lehet eléggé méltányolni BOGSCH Lászlónak azt a tevékenységét, melyet a magyar földtani és őslénytani eredmények nemzetközi megismertetéséért végzett. Több mint 50 éven át ismertette a magyar tanulmányokat a *Zentralblatt für Geologie und Paläontologie* referáló folyóiratban; itt egy elismerésre méltó számadat: az ismertetett tanulmányok száma eléri a 4000-t!

Szívesen vállalta a földtan és őslénytan ismeretanyagának népszerűsítését. Itt ismét egy meglepő számadat: több mint félszáz ismeretterjesztő cikke jelent meg az *Ifjúság és Élet*, a *Természettudományi Közlöny* (beleértve ennek *Pótfüzetit* is!), a *Természet Világa*, a *Világosság* és az *Élet és Tudomány* c. lapokban. Legtöbb cikke az *Élet és Tudomány*-ban jelent meg, melynek első számától kezdve szinte állandó szerzője volt. Cikkei jellemzői: a figyelemfelkeltő cím, a téma újdonsága, a didaktikus bemutatás, a közérthető fogalmazás és az olvashányos stílus. A cikkek mellett 3 önálló könyv, valamint két terjedelmes könyvrészlet (700-nál több oldalon!) jelzi kiemelkedő ismeretterjesztő tevékenységét. Sok fiatal kapott e remek cikkek, könyvek olvastán indítást a földtan és őslénytan megismeréséhez.

E csupán nagy kereteiben vázolt életmű alapján is érzékelhető, hogy vesztésünk óriási.

A csapás nagy, a fájdalom sajgó, de ennek elfogadásához és elviseléséhez vigaszt nyújthat a költő szava:

„Nem hal meg az, ki milliókra költi
dús élte kincsét, ámbar napja múlt.”

E vigasz alapja itt sokszorososan igaz; mert BOGSCH László valóban pazarlóan szórta közénk dús élte kincsét: nagy tudását, gazdag tapasztalatát, igaz emberiségét, őszinte barátságát.

Emléke álljon mindig előttünk!

Dr. BOGSCH László irodalmi munkássága

- HELL, M.: Zur Geologie der Salzburgerischen Höhlen. Ismertetés — Barlangkutatás 14—15. pp. 32—34. 1926—27.
- Adatok a kiscelli agyag újlaki és pasaréti feltárásainak ismertetéséhez — Dokt. dissz. 32 o. Budapest 1929.
- A osákvári Bátorzháza Hipparionjai. (Die Hipparionen der Bátorzháza-Höhle bei Osákvár.) Kom. Fejér — Földt. Közl. 53. pp. 115—121 (222—228). 1929.
- WEISSERHEL, M.: Die geologischen Bedingungen der Braunkohlenentstehung — Bány. Koh. Lapok 79. pp. 13—16. 1931.
- Utazás a múltba — Ifjúság és Élet 7. pp. 69—75. 1931.

6. Az ormány és agyar története. — *Ifjúság és Élet* 8. pp. 62–66. 1932.
7. KÖBER, L.: Das Weltbild der Erdgeschichte; KALJUVEE, J.: Die Grossprobleme der Geologie und WILSER, J. T.: Lichtreaktionen in der fossilen Tierwelt, Ismeretűs. — *Földt. Kőzl.* 62. pp. 223–225. 1932.
8. Barlangcsodák — *Ifjúság és Élet* 10. pp. 281–292. 1935.
9. Új hegyképződési elmélet. — *Pótfűzetek a Természettudományi Közlönyhöz* 67. pp. 14–23. 1935.
10. A nógrádszakai tufás márga faunájának kora — *Mat. és Természettud. Ért.* 53. pp. 719–733. 1935.
11. Untersuchung über das Alter der Mediterranfauna von Nógrádszakai Ungarn. — *Zentrabl. f. Min. etc. Abt. B*, pp. 494–501. Stuttgart 1935.
12. „Szűrésok” a Föld kérgében — *Pótfűzetek a Természettud. Közl.-höz* 68. p. 44. 1936.
13. Tortonien fauna Nógrádszaktól (Tortonische Fauna von Nógrádszakai) — *Földt. Int. Évkönyve* 31. pp. 1–112. 1936.
14. Kovamoszatok alkalmazása a kőolajiparban — *Természettud. Közl.* 68. pp. 328–329. 1936.
15. Néhány adat Északamerika mélyfúrásairól — *Természettud. Közl.* 68. pp. 546–547. 1936.
16. A III. Nemzetközi Negyedkorkutató Kongresszus Bécsben — A M. Természettud. Társ. Évkönyve 1937-re pp. 61–66. 1937.
17. A rárospusztai homokos réteg faunája (Die Fauna der sandigen Schicht von Rárospuszt) — *Földt. Kőzl.* 67. pp. 146–156. 1937.
18. Olcsó benzol és szesz előállítása Abessziniában — *Természettud. Közl.* 69. p. 610. 1937.
19. Apró kővületek fontossága a geológiai kor megállapításában — *Pótfűzetek a Természettud. Közl.-höz* 69. pp. 134–135. 1937.
20. Trínád, az aszfaltzsiget — *Természettud. Közl.* 70. pp. 50–51. 1938.
21. Kvarchomok érdekes előfordulása — *Pótfűzetek a Természettud. Közl.-höz* 70. pp. 38–39. 1938.
22. Geológiai séta a Balaton környékén — *Bűvár* 4. pp. 449–452. 1938.
23. Daten zur Kenntnis der Arten *Ervilia pusilla* und *Ervilia miopusilla*. — *Neues Jahrb. f. Min. etc. Beil. Bd. 82. Abt. B* pp. 815–824. Stuttgart 1938.
24. Adatok az *Ervilia pusilla* és *Ervilia miopusilla* fajok ismeretéhez — *Mat. és Természettud. Ért.* 58. pp. 163–173. 1939.
25. Dr. KUTASSY Endre emlékezete (Nachruf auf Dr. Andreas KUTASSY) — *Földt. Kőzl.* 69. pp. 1–10. 1939.
26. A Vértes hegység földtani és őslénytani viszonyai — In: *A Vértes hegység kалуza. Magyarországi őtikalauzok* 2. pp. 10–16. Budapest 1939.
27. A világ 1938. évi földi olaj termelése — *Természettud. Közl.* 71. pp. 672–673. 1939.
28. A Bahrein szigetek olaja — *Természettud. Közl.* 72. pp. 105–106. 1940.
29. Kővületek mint baromfieledelel — *Természettud. Közl.* 72. p. 154. 1940.
30. Olajpala Luxemburgban — *Természettud. Közl.* 72. p. 185. 1940.
31. A Gerecse hegység földtani és őslénytani viszonyai — In: *A Gerecse és Geta hegység kалуza. Magyarországi őtikalauzok* 5. pp. 8–13. 1940.
32. A visszatért Erdély talajkincsei — *Kém. Lapja* 2. pp. 10–14. 1941.
33. Házai szobor kőanyagok — *Szépítművészet* 2. pp. 213–216. 1941.
34. Ősi gyémántásvány a Geiseltal barnaszénbányájából — *Pótfűzetek a Természettud. Közl.-höz* 74. pp. 42–43. 1942.
35. Olaj és hűbőr — *Földt. Értésítő* 6. pp. 175–180. 1942.
36. A világ őntermelése — *Természettud. Közl.* 74. p. 118. 1942.
37. Halmaradványok a mezőségi rétegekből — *Földt. Kőzl.* 71. pp. 280–282. 1941.
38. Bitumenes mészkő Olaszországban — *Természettud. Közl.* 74. p. 315. 1942.
39. A Lítke—Rárospusztá—Nógrádszakai közötti terület földtani viszonyai (Die geologischen Verhältnisse des Gebietes zwischen den Ortschaften Lítke—Rárospusztá und Nógrádszakai) — *Földt. Int. Évi Jel.* 1938–39-ról, pp. 1101–1120. 1942.
40. A földtörténeti korok neveinek eredete — *Természettud. Közl.* 74. p. 304. 1942.
41. Új módszer az ércutatásban — *Pótfűzetek a Természettud. Közl.-höz* 75. pp. 46–47. 1943.
42. Homokos faciesű tortonai fauna a Mátraverebély melletti Szentkúti kolostor környékéről (Tortonische Fauna von sandiger Fazies aus der Umgebung des Szentkúter Klosters bei Mátraverebély, Komitat Nógrád) — *Földt. Int. Évkönyve* 36. pp. 193–207. 1943.
43. Az őslénytani az olajkutatás szolgálatában — *Pótfűzetek a Természettud. Közl.-höz* 75. pp. 106–107. 1943.
44. A művészetben alkalmazható erdélyi kőzetek — *Természettud. Közl.* 75. pp. 1–14. 1943.
45. Ósvilági kánnibálók — *Bűvár* 9. pp. 277–278. 1943.
46. Földünk története — *Kincskereső* 87. pp. 1–80. 1943.
47. A Sámsonháza környéki mészén üledékek földtani és őslénytani viszonyai. (Die geologischen und paläontologischen Verhältnisse der mészén Ablagerungen in der Umgebung von Sámsonháza) — *Földt. Int. Évi Jel.* 1939–40-ról, pp. 497–521. 1944.
48. A Buják—Szirák közötti, valamint a Mátraszőlős környéki kővületek földtani viszonyai (Die geologischen Verhältnisse der Fossilifundorte zwischen Buják und Szirák, ferner in der Umgebung von Mátraszőlős) — *Földt. Int. Évi Jel.* 1939–40-ról, pp. 523–540. 1944.
49. Milyen idős a Föld? — *Élet és Tud.* 1. 1. pp. 20–21. 1946.
50. A mammut — *Élet és Tud.* 1. 2. pp. 8–10. 1946.
51. A kősz — *Élet és Tud.* 2. pp. 247–251. 1947.
52. Óbudai téglagyár — *Élet és Tud.* 2. pp. 344–345. 1947.
53. Kőzet-e a tőzeg? — *Élet és Tud.* 2. pp. 919–921. 1947.
54. Sokmillió éves igazgyöngyök — *Élet és Tud. Évk.* pp. 154–159. 1948.
55. A Föld története — *Élet és Tud. Évk.* pp. 154–159. 1948.
56. Fűrdőink 100 év távlatában — *Élet és Tud.* 3. pp. 335–338. 1948.
57. Budapest barlangváros — *Élet és Tud.* 3. pp. 803–806. 1948.
58. A Föld kialakulása és fejlődése — *Tudósok a dolgozóknak* 5. pp. 1–36. Budapest 1948.
59. A Kárpátmedence fejlődéstörténete és földtani felépítésének vázlata — *Az Orsz. Földregészvisz. Int. kiadv. C sorozat*, 6. pp. 1–24. 1948.
60. Az ósvilág csodái — *Élet és Tud.* 3. pp. 745–748. 1948.
61. Az első magyar hadigeológus, SZABÓ József — *Élet és Tud.* 4. pp. 203–204. 1949.
62. Vágjuk föl a Föld kérgét? — *Élet és Tud.* 4. pp. 225–227. 1949.
63. Kavicsátlanon csillog a Duna gyöngye — *Élet és Tud.* 4. pp. 337–339. 1949.
64. A tengerisíly és rokonsága — *Élet és Tud.* 4. pp. 664–666. 1949.
65. A százmillió éves szobortalpazat (A Gellérthegy története) — *Élet és Tud.* 4. pp. 592–594. 1949.
66. Hogyan született a Balaton, a dolgozók üdülőhelye? — *Élet és Tud.* 4. pp. 70–73. 1949.
67. Földalatti világ — *Élet és Tud.* 4. pp. 260–262. 1949.
68. Lámpaernyő és földregések — *Élet és Tud.* 4. pp. 439–440. 1949.
69. Triászbeli daonellás rétegek az Alföld medencealján — *Földt. Kőzl.* 80. pp. 189–191. 1950.
70. Hétfévi phanés a Balaton partján — *Élet és Tud.* 6. pp. 620–623. 1951.

71. Hétyégi pihenés Parádán — Élet és Tud. 6. pp. 650—653. 1951.
72. A Velencei-tó mellett — Élet és Tud. 6. pp. 716—719. 1951.
73. Óslénytan (Jegyzet a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen tartott előadásokról) pp. 1—27. Miskolc 1951.
74. Bevezetés az óslénytanba — A Műszaki Egyetem Bánya- és Kohónérnöki Karának jegyzetei. pp. 1—216. Sopron 1952.
75. A magyar föld története — pp. 1—197. Művelt Nép Könyvkiadó, Budapest, 1953.
76. Válasz VADÁSZ Elemér könyvkritikájára — Természet és Technika 112. 8. p. 510. 1953.
77. Ósvilági állatképek a Balaton környékéről — Élet és Tud. 8. pp. 1181—1184. 1953.
78. TELBEÖI-ROTH Károly: Óslánytan c. könyvének ismertetése — Földt. Közl. 83. pp. 328—330. 1953.
79. Általános földtan — Előadás jegyzet a Soproni Műszaki Egyetemen Karokon tartott előadásokról. pp. 1—174. Sopron 1954.
80. Paleochológiai adat hazai lajtámazékból — A Természetud. Kar Évkönyve 1952—53. pp. 101—102. 1954.
81. Az egysejtűtől az emberig — Útmutató a Társadalom- és Természetud. Ismeretterjesztő Társulat előadói számára 121. pp. 1—31. 1954.
82. SZÓTS Endre: Magyarország eocén puhatestűi. I. Gánt környéki eocén puhatestűek c. munka ismertetése — Földt. Közl. 84. pp. 269—270. 1954.
83. TERMIER, H. és TERMIER, G.: Histoire géologique de la Biosphère c. munka ismertetése — Földt. Közl. 85. pp. 249—251. 1955.
84. PRIVETRAU, J.: Traité de paléontologie c. munka I—III. kötetének ismertetése — Földt. Közl. 85. pp. 400—403. 1955.
85. A Gerecse földtörténeti múltjáról — Természetjárás 8. 4. pp. 4—5. 1956.
86. Óslánytani munkaműveik hiányosságai — Földt. Közl. 87. pp. 85—98. 1957.
87. Die Entwicklungsgeschichte der Erde (Brookhaus kiadás) c. könyv kritikai ismertetése — Földr. Közlem. Új Folyam 5. 2. pp. 195—197. 1957.
88. Beszélnek a Vértes kőzetel — Természetjárás 3. 6. pp. 4—5. 1957.
89. Eine fossile Synoecie aus Ungarn — Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Geol. I. pp. 25—31. 1957.
90. A Bécsi Földtani Társulat jubilárius ülése — Földt. Közl. 89. pp. 102—103. 1959.
91. A Természetudományi Diákkörök munkájáról a III. Országos Tudományos Diákköri Konferencia után — Felsőoktatási Szemle 8. 7/8. pp. 472—477. 1959.
92. Ósamaradványok gyűjtése — Földr. Zsebkönyv 12. pp. 3—11. 1960.
93. Az oligocén—miocén elhatárolás bizonytalansága az egri fauna tükrében — Földt. Közl. 91. pp. 136—142. 1961.
94. Az élővilág kialakulása és fejlődéstörténete — Világosság 2. 8. pp. 82—89. 1961.
95. Einige prinzipielle und praktische Fragen der erdgeologischen Grenzen auf Grund der Egerer Fauna — Ann. Univ. Sci. Budapest. Sect. Geol. 5. pp. 11—23. 1962.
96. Új adatok a lábasfejeké életéről — Élvilág 7. 4. pp. 18—23. 1962.
97. Megjegyzések DR. CSEPREGHYÉ MEZNERIÖS Ilona A „kattli”-akvitáni kérdés tudománytörténeti megvilágításában c. cikkéhez — Földt. Közl. 92. pp. 196—197. 1962.
98. Ósvilági életnyomok a barlangokban — In: JAKUCS—KESSLER: A barlangok világa (Barlangjárók Zsebkönyve) pp. 81—87. Sport Kiadó, Budapest 1962.
99. Óslánytan — Bányászati Kézikönyv 3. pp. 278—296. Műszaki Könyvkiadó Budapest 1962.
100. Földtörténet — Bányászati Kézikönyv 3. pp. 297—353. Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1962.
101. Elnöki megnyitó a MKBT 1963. febr. 3-i közgyűlésén (Dogma a tudományban) — Karszt- és Barlangkutatói Tájké. 1963. I—II. pp. 5—7. 1963.
102. Beköszöntő — Óslánytani Viták 1. p. 1. 1963.
103. Óslánytani tanulmánytón a Német Demokratikus Köztársaságban 1962. májusában — Óslánytani Viták 1. pp. 20—30. 1963.
104. Ursachen der Parallelisierungsschwierigkeiten in der Biochronologie des Neogens — Mitt. Geol. Ges. in Wien 56. (1963) pp. 653—656. Wien 1964.
105. DR. WINKLER HERMADEN Arthur (1890—1963) — Földt. Közl. 94. pp. 149—150. 1964.
106. Rajfogalom az őslánytanban — Óslánytani Viták 3. pp. 1—17. 1964.
107. A gerincetlen állatok fejlődése — In: Az élővilág fejlődéstörténete pp. 133—349. 1964.
108. Száz éves az ÉKME Ásványtan-Földtani Tanszéke — Karszt- és Barlangkut. Tájké. 1964. 2/3. p. 22. 1964.
109. Elnöki megnyitó a MKBT 1964. márc. 22-i közgyűlésén (Barlangtani Intézet felállítására) — Karszt- és Barlangkut. Tájké. 1964. 2/3. pp. 23—25. 1964.
110. HECKER R. F. magyarországi látogatása — Földt. Közl. 94. pp. 401—402. 1964.
111. Isztoria tisz exellieosz tu neogenouz eisz tin Ungarian — Az Athéni Műegyetem sokszorosított kiadása. pp. 1—7. Athén 1965.
112. A pontosság védelmében — Karszt- és Barlangkut. Tájké. 1964. 7/8. pp. 134—135. 1965.
113. Ueberblick der paläoklimatologischen Forschung in Ungarn — Geol. Rundschau 94. pp. 356—365. Stuttgart, 1965.
114. MÜLLER, A. H.: Aus Jahrmillionen c. könyvének ismertetése — Földt. Közl. 95. 3. p. 11. 1965.
115. DR. PAPP Károly emlékezete (1873—1963) — Földt. Közl. 95. pp. 270—275. 1965.
116. Az Állami Barlangtani Intézet szükségességéről — Karszt és Barlang 1964. pp. 41—44. 1965.
117. Elnöki megnyitó a MKBT 1965. évi közgyűlésén (A Nemzetközi Hidrológiai Dekádáról) — Karszt- és Barlangkut. Tájké. 1965. pp. 45—48. 1965.
118. KAUSZY Fritz 1890—1963 — Földt. Közl. 95. pp. 457—458. 1966.
119. Biosztratigráfiai kérdések szerepe a geológiában — Mérnöki Továbbk. Int. előadásorozata 4434. pp. 1—50. 1966
120. Újabb kutatási irányok és vizsgálati módszerek az óslánytanban s azok biosztratigráfiai jelentősége — Mérnöki Továbbk. Int. előadásorozata 4445. pp. 1—27. 1966.
121. Budapest barlangváros (in: BAYER J.: Budapest vendégvárosi barlangjai) — Idegenforgalom 5. 9/10. p. 32. 1966.
122. Geo-science or geonomy—Atlas 2. 3. p. 34. Elsevier, Amsterdam 1966.
123. Beszámoló egyrészt- és németországi óslánytani tanulmányutakról — Óslánytani Viták 7. pp. 10—20. 1966.
124. A kagylók paleoökológiája — Óslánytani Viták 9. pp. 9—15. 1967.
125. Die Entwicklung der Wirbellosen — (In: A. TASNÁDI-KUBÁCSKA (red.): Bevor der Mensch kam. pp. 114—296.. Urania Verlag Leipzig/Jena/Berlin 1968.
126. Ergebnisse der paläozoologischen Forschung in Ungarn seit 1945 — Verhandl. Geol. Bundesanst. 1/2. pp. 203—213. Wien 1968.
127. STRAUSS L.: Die miozän-mediteranen Gastropoden Ungarns c. könyv ismertetése. — MTA X. Oszt. Közlem. 1967. 1. pp. 385—386. 1968.
128. Általános óslánytan. (Egyetemi Tankönyv) — 281 o. Tankönyvkiadó, Budapest, 1968.
129. (NAGY Eszter): A Nemzetközi Paleontológiai Unió (IPU) 1968. évi ülésének ismertetése — Óslánytani Viták 12. pp. 25—34. 1969.
130. Több megbecsülést a szpeleológianak! — Karszt- és Barlang 1968. I—II. pp. 1—3. 1969.
131. KÜNY Öthmar (1892—1961) — Földt. Közl. 99. pp. 388—389. 1969.
132. Általános óslánytan (Egyetemi Tankönyv) — 281 o. 2. kiadás. Tankönyvkiadó, Budapest 1970.

183. Hozzászólás SINKOVICS István: Egyetemünk 25 éve c. előadásához — Eötvös Loránd Tudományegyetem Évkönyve 1970. pp. 187—189, 1971.
184. VENDEL Miklós 75 éves — Soproni Szemle 25. pp. 289—290. Sopron 1971.
185. Dr. DUDICH Endre emlékezete (1895—1971) — Földt. Közl. 101. pp. 363—366. 1971.
186. HORUSITZKY Ferenc (1901—1971) — Karszt- és Barlangkut. Tájék. 1972. 1. p. 2. 1972.
187. A Magyar Karszt- és Barlangkutató Bizottság megszűlése — Karszt és Barlang I. p. 51. 1972.
188. Geológia — In: Az Eötvös Loránd Tudományegyetem története, 1945—1970. (Főszerk. SINKOVICS István) pp. 693—702. Budapest, 1972.
189. HORUSITZKY Ferenc emlékezete (1901—1971) — Földt. Közl. 102 (1972) 3/4. pp. 223—228. (Függelék: BODA Jenő; Dr. HORUSITZKY Ferenc irodalmi munkásságának jegyzéke) 1973.
190. Dr. HORUSITZKY Ferenc (1901—1971) — Karszt és Barlang 1971. II. p. 94. 1974.
191. Mi okozta az őshüllők kihalását? — In: SIMONFFY Géza (szerk.) Tudományok Kaledioszkóp. pp. 160—161. (MRT—Minerva) Budapest 1974.
192. Dr. MAJZON László emlékezete (1904—1973) — Földt. Közl. 104. 4. pp. 381—387. 1974.
193. Emlékezés PAPP Károlyra születésének 100. évfordulóján — Földt. Közl. 104. 4. pp. 432—437. 1974.
194. Megemlékezés PAPP Károlyról 100. születésnapja alkalmából a tápiósági temetőben levő sírjánál — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1974. pp. 29—34. 1975.
195. —(KARVÁN P.—CSIKY G.) BÖCKH Hugó centenáriuma (BÖCKH Hugó Centenary) — Földt. Közl. 106. 2. pp. 97—98. 1976.
196. BÖCKH Hugó élete és munkássága az őslénytan és a sztratigráfia területén — Földt. Közl. 106. 2. pp. 99—108. 1976.
197. Hírsz. éve hunyt el TELREGDI ROZSA Károly — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1975. 4. pp. 41—44. 1976.
198. Henry Fairfield OSBORN — Természet Világa 107. 6. pp. 272—273. 1976.
199. CSEPREGHYÉ MEZNERICS Ilona emlékezete — Földt. Közl. 107. 3/4. pp. 275—281. 1977.
150. Száz éves született KADIÓ Ottokár — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1976. 5. pp. 38—48. 1977.
151. 25 éves hunyt el id. dr. NOSZKY Jenő — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1976. 5. pp. 62—68. 1977.
152. VENDEL Miklós 1896—1977 — MTA X. Oszt. Közlem. 10. 1/2. pp. 111—119. 1977.
153. KOVÁCS Lajos halála — Földt. Közl. 108. 4. pp. 584—585. 1978.
154. HANTKEN Miksa — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1977. 6. pp. 21—32. 1978.
155. VENDEL Miklós 1896—1977 — Geomom. és Bányászat 10. 1/2. pp. 111—119. 1978.
156. Búcsúzóató VENDEL Miklós ravatalánál a Földtani Társulat nevében — NIM Közlem. I. sorozat, Bányászat 24. 1/2. pp. 125—126. 1978.
157. VENDEL Miklós életének budapesti vonatkozásai — NIM Közlem. I. sorozat, Bányászat 24. 1/2. pp. 41—45. 1978.
158. LŐCZY Lajos szerepe a Balaton-felvidék kutatásában, valamint a Balaton monográfiák megalkotásában — Földt. Közlem. 1979. 1/3. pp. 171—177. 1979.
159. Emlékezés LÖRENTHEY Imrére, halálának 60. évfordulóján (In memoriam Imre LÖRENTHEY, deceased 1917) — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1978. 7. pp. 95—106. (169.) 1979.
160. Száz éves született GAÁL István (István GAÁL was born 100 years ago) — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1978. 7. pp. 119—125. (170.) 1979.
161. VENDEL Miklós halálára (Farewell to Miklós VENDEL) — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1978. 7. pp. 153—154. 1979.
162. CSEPREGHYÉ MEZNERICS Ilona halálára (Farewell to Ilona CSEPREGHY-MEZNERICS) — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1978. 7. pp. 155—156. 1979.
163. Elhunyt dr. KESZLER Hubertné SZEKULIA Mária — Karszt és Barlang 1977. I—II. p. 78. 1979.
164. HORUSITZKY Ferenc: Alsómiocén vitakérdések c. könyvének recenziója — Földt. Közl. 110. 2. pp. 296—298. 1980.
165. Emlékezés MAJZON Lászlóra, 75. születésnapján (Commemoration on L. MAJZON on the occasion of the 75th anniversary of his birth) — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1979. 8. pp. 145—149. 1981.
166. A Budapesti Tudományegyetem Őslénytani Intézetének száz esztendő története (The 100-year history of the Institute of Palaeontology of the Budapest University) — Földt. Közl. 112. 4. pp. 331—349. 1982.
167. Száz éves a budapesti Tudományegyetem Őslénytani Tanszéke — Természet Világa 113. 8. pp. 369—370. 1982.
168. —(ALLODIATORIS I.) HANTKEN Miksa jelentősége a magyar bányászat, földtan és őslénytan fejlesztésében — Bány. Koh. Lapok, Bányászat 115. 1. 1982.
169. SZALAI Tibor emlékére (In memoriam Tibor SZALAI) — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1980—81. 9. pp. 183—198. 1983.
170. Visszaemlékezés — Karszt és Barlang 1980. II. pp. 49—55. 1982.
171. Visszaemlékezem KADIÓ Ottokárra (My memory about Ottokár KADIÓ) — Karszt és Barlang 1982. I. pp. 17—22. 1984.
172. Szemelvények az őslénytan magyarországi történetéből a felszabadulásig (The History of Paleontology in Hungary) — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1982. 10. pp. 39—62. 1985.
173. SCHRETER Zoltán századik születésnapjára (On the 100th Anniversary of Zoltán Schreter's Birth) — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1982. 10. pp. 91—100. 1985.
174. Fél évszázaddal ezelőtt hunyt el RAKUSZ Gyula. (In memoriam Gyula RAKUSZ) — Földt. Tudománytört. Évkönyv 1982. 10. pp. 149—156. 1985.
175. (— BODA J.): History of teaching paleontology at the University of Budapest. In: Rocks, Fossils and History. Annals of the History of Hungarian Geology, Special Issue. Hungarian Geological Society, Budapest, 1987. pp. 41—49. 3 ábrával.

A kézirat beérkezett: 1987. VIII. 4.